

Halvet, Çile, Erbaîn

Halvet: Arapça'da yalnız kalıp, تنها bir köşeye çekilmek demektir. Tasavvufta ise zihinsel konsantrasyonu ve bazı özel zikirlerle riyâzetleri gerçekleştirmek üzere, şeyhin müridini karanlık, dış dünyadan soyutlanmış bir yere, belirli bir süre için koymasıştır.

Halvet, Hz. Peygamber (a.s)'in vahiy gelmeden önce Hira'da uzlete çekilme uygulamasından doğmuştur. Hz. Musa'nın Tûr'daki kırk günlük Allah ile olan özel görüşmesinden esinlenerek, halvet genelde kırk güne hasredilmiştir. Bu kırk güne bağlı kalınarak, halvete kırk anlamına gelen çile (çihil) ve erbaîn kelimeleri de aynı anlamda kullanılır.

Halvet, bazı uygulama farklılıklarına rağmen bütün tarikatlarda bulunan ve kökü eskilere dayanan bir uygulamadır. Halvet, genellikle dergâhta bulunan özel odalarda yapılır. Şeyh, müridi halvete koyacağı odaya götürür, içeri bırakır ve dua eder. Yemek ve su her gün düzenlice götürülür ve bu günden güne azaltılır. Yiyecek hususunda farklı uygulamalar görülmekle birlikte, hepsinde genellikle vejeteryan diyet, hakim unsur olarak dikkat çeker. Kırk gün süre ile bu durum devam eder. Mürid; abdest, tuvalet, cuma, bayram namazı gibi zarurî çıkışların dışında bütün vaktini bu dar ve karanlık hücrede, az uyku, bol tefekkür, ibadet ve zikir yaparak, insanlarla teması kesmiş olarak geçirir. Hatta uykuyu engellemek için, oturdukları yerlerde, boyun ve dizlerini bir kayışa bağlarlar veya müttekâ (bir çeşit baston)'ya yaslanarak, bir yere dayanmaksızın, derin olmayan, hafif bir uyku ile yetinme cihetine giderlerdi. Şeyh arada bir gelir, müridin başından geçen özel durumlara göre nefes eder ve ona yeni bazı zikirler verirdi. Bu süre içinde Mürid, vücûdundan tırnak, kıl kesmezdi. Kırkinci gün şeyh hücreye gelir, müridin bu sürede gördüğü rüyaları dinler, ardından şükür kurbanı kesilir ve bu şekilde halvetten çıkılmış olurdu. Müridin yapacağı ilk iş, yıkanmak, tırnak ve kıl temizliği yapmak, elbise değiştirmek ve kelle suyu ile pişmiş çorba içmek olurdu. O akşam şükran olarak fakir-fukârânın karnı doyurulurdu. Bu uygulamalar, maalesef günümüzde helal rızık problemi yüzünden yapılamamaktadır. Ancak Hz. Peygamber (s) Efendimizin Ramazan ayının sonundaki itikaf geleneği ülkemizde her yıl artarak devam etmektedir.(Cebecioğlu, 2009, 249).

Halvet çıkarma, nefsin körelmesi ve ruhun inkişâf ettirilmesinde bir vasıtadan ibarettir. Aslolan kalbin masivâdan ilgiyi kesip her an Allah'la olmasıdır. Onun için bir sâlik hayatının her anında kendini halvette kabul etmeli, dünyayı bir halvethâne kabul etmelidir. İnsan bütün ömrünü halvette geçirirse, fakat kalbini masivâdan ayırmasa gerçekte halvet çıkar-

muş sayılmaz. Buna mukabil kalbi masivâdan temizlenmiş olan kimse halk arasında da olsa gerçekte halvet ehli sayılır.

Halvetten maksat, kalbi masivâdan temizlemek oraya Allah duygusunu yerleştirmektir.

Bu gayeye ulaşan kimse Halvethânedede de dursa, halkın arasında da bulunsa farketmez. Onun için bazı sufîlerce “celvet” (halkın arasına karışmak) “halvet”e tercih edilmiştir. Bundan dolayı olmalıdır ki, Nakşben-diyye’nin prensiplerinden biri de “Halvet der encümen” (Halk içinde halvet halinde olmak) dir. (Türer, 1995, 128).